

Statsråd Sandra Borch
Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Oslo, 2021.12.20

Etablering av Bionova - Naturviteres innspill

Naturviterne viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV der det i verbal 31 Bionova bl.a. står følgende: «Avtalepartene viser til forslaget i budsjettavtalen om å etablere Bionova. Bionova skal bidra til utvikling av næringsvirksomhet i Norge, reduksjon i utslipp av klimagasser og særlig til binding av karbon. Bionova skal sikre utvikling av bioøkonomien knyttet til landbruk, skogbruk og havbruk, herunder også bidra til biobasert sirkulærøkonomi, økt selvforsyning av for i landbruk og havbruk og utvikling av løsninger for at avfall fra havbruksnæringen kan brukes som ressurs.»

Naturviterne vil gi sin helhjertede støtte til etableringen av Bionova, og mener at ambisjonen om at Bionova skal være operativ fra andre halvår 2022 er realiserbar. Naturviterne vil svært gjerne delta i det videre arbeidet med å utrede og utvikle Bionovas oppgaver og organisering.

Bionova bør bli naturens og bionæringenes Enova

Enova har vært svært viktig for Norges pågående omstilling til lavutslippssamfunnet. Bionova bør få en tilsvarende rolle i arbeidet med å sikre naturmangfold og bioøkonomi. På den ene siden må vi ta vare på naturen. Samtidig skal leve av den. Dette er en vanskelig balansegang som krever nytenking.

Ifølge FNs klimapanel (IPCC) og FNs naturpanel (IPBES) må vi halvere utslippene av klimagasser og stanse utryddelsen av naturmangfold innen 2030, for å unngå en klima- og miljøkatastrofe. Enova spiller en viktig rolle i dette arbeidet gjennom økonomisk støtte til klima- og energiprojekter. I 2020 bidro Enova med over fem milliarder kroner i 20.000 prosjekter. Dette gir redusert utslipp av klimagasser, samtidig som norsk næringsliv utvikler nye, grønne løsninger som kan eksporteres til et globalt marked. Dette skaper en vinn-vinn situasjon mellom vern og verdiskaping, som naturfeltet kan lære mye av.

Naturviterne mener Bionova bør støtte prosjekter innen bærekraftig bruk av naturressurser. Skal vi møte de utfordringene som skisseres i FNs naturpanels siste rapport¹, trenger vi en kraftsatsing på prosjekter innen bioøkonomi, fornybare biologiske ressurser og bearbeiding til blant annet mat, fôr, ingredienser, farmasøytiske produkter og bioenergi.

BIONOVA bør særlig rettes inn mot å støtte prosjekter innen sjømat, landbruk og skogbruk og etablere koblinger mellom disse næringene, og til nye forskningsmiljøer innenfor livsvitenskapene. I dag er virkemidlene på bioøkonomiområdet spredt på en rekke aktører som Innovasjon Norge, Enova, SIVA, Investinor og Fiskeri- og havbruksnæringenes forskningsfond (FHF). En kraftsamling av virkemidler i BIONOVA vil ha stor betydning for å lykkes med en koordinert satsing på dette området.

---

¹ <https://www.ipbes.net/>

Bionova – potensial

De tradisjonelle biobaserte næringene i Norge sysselsetter over 140.000 mennesker, med en årlig omsetning på om lag 350 milliarder kroner. Samlet årlig verdiskaping er på ca. 100 milliarder. Både målt i sysselsetting og verdiskaping utgjør bionæringene om lag fem prosent av totalvolumet².

Dette kan og bør mangedobles. OECD peker på at bioøkonomien vil vokse raskt de neste årene – drevet blant annet av behovet for mer klimavennlig energi, bærekraftig matproduksjon og nye muligheter innen medisin og helse. EU har anslått at deres bioøkonomi har en årlig omsetning på 2.000 milliarder euro og representerer over 22 millioner arbeidsplasser, dvs. omtrent ni prosent av den totale arbeidskraften.

Norge har alle muligheter for å bruke biologiske ressurser til å redusere klimautslipp og skape mer bærekraftig ressursbruk. Men vekst i bioøkonomien vil også føre til økt verdiskaping i viktige næringer, mer eksport og mange nye kompetansearbeidsplasser. Norge som har store biobaserte naturressurser, og ledende akademiske kompetansemiljøer, må ha som ambisjon å komme på samme nivå som EU, målt i verdiskaping. NNBU har i an rapport anslått at omsetningen i bioøkonomien kan øke til mer enn tusen milliarder kroner³.

Bionova bør derfor:

- støtte prosjekter innen bærekraftig ressursbruk fra sjømat, landbruk og skogbruk
- fremme forsknings- og utviklingsamarbeid på tvers av næringer for å øke bruken av biologiske ressurser
- utvikle verdikjeder for økt bruk av biologiske ressurser med økt foredlingsgrad og høyere verdiskaping
- realisere eksportpotensialet i hele bionæringen, ikke bare i sjømatnæringen
- bidra til en mer sirkulær ressursbruk.

Bionova – organisering og lokalisering

Det er mange måter å organisere statlige virksomheter på. Valg av organisasjonsform er knyttet til hvilke mål og hensyn man ønsker å realisere med virksomheten. Naturviterne tror det kan være hensiktsmessig å organisere Bionova enten som i) et særlovselskap som Innovasjon Norge og Forskningsrådet, eller ii) som et statsforetak slik Enova er.

Når nå Bionova knyttes til LMD, er det avgjørende at andre departementet som Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet også bidrar med finansiering og i utforming av oppdragsbrev.

Naturviterne mener det er naturlig at Bionova lokaliseres i nærheten av sterke næringsklynger innen bioøkonomi og nær sterke akademiske kompetansemiljøer. Dette tilsier at Bionova ikke lokaliseres i en av de største byene i landet.

---

² https://www.regjeringen.no/contentassets/32160cf211df4d3c8f3ab794f885d5be/nfd_biokonomi_strategi_uu.pdf (side 13)

³ NNBU rapport *Biobasert verdiskaping – framtidsperspektiver* (2019), s. 20. Se <https://www.nmbu.no/aktuelt/node/39222>

Naturviterne vil svært gjerne utdype våre innspill om Bionova, og ber derfor om et snarlig møte med deg.

Med vennlig hilsen

Morten Wedege
forbundsleder

morten.wedege@naturviterne.no